עין משפמ

נר מצוה

בו א ב מיי׳ פכ״א מהל׳

אה"ע סי׳ פב סעיף ה:

ם ה ג ד מיי׳ פ״ג מהל׳

טוש"ע י"ד סי' פא סעי

מם הו מיי׳ פ״ו שם הל׳

ב סמג לאוין קכו טוש"ע שם סי' סו סעיף י

ווסי׳ ו סעיף טן:

ע ז מיי׳ פכ״א מהלי שבת

טוש"ע ה"ח סי שכח

מעיף לג: עא ח טוש"ע א"ח סי

שלו סעיף ט:

ה סמג לאוין קלב טוש"ע

י"ד חי' כא חנו"ז:

מ"ג מהלי מאכלות אסורות הלי

עב ט מייי עב ט מייי

הלי יד סמג לאוין סה

מאכלות אסורות הלי ד-ה סמג לאוין קלה ול"עו. ד) כרימות כח: ו) ועי' תוס' יכמות לו: ד"ה ולא וכו׳ שינוי נוסחאות בוה], ז) בק"א נוסומת בוה], ז) בק"א נוסף: דאמרי דס קא אכיל, מ) [ב"ק פ.], ט) [וע"ע מוס' שבת ק ד"ה השתא ובמה שליינתי שסן,

תורה אור השלם 1. אַרְּ אֶת זֶה לֹא תֹאכְלוּ ממעלי הגרה וממפריסי הַפַּרְסָה אֶת הַגְּמְל כִּי מַעֲלֵה גַרָה הוא וּפַּרְסָה איננו מפריס טמא הוא . ויקרא יא ד

גליון הש"ם

גמ' בי אתא רמי בר יחזקאל. לעיל דף כל ע״ל לק כל ע״ל לקמן דף מלין דף מדע ע״ל: שם הרי זו לא תתארם. ע' יכמות דף לו תום' ד"ה רכי יהושע וכו' ואפי' מובא. כדחמרינן שנת דף קכו ע"ח:

מוסף רש"י

נטף עיניך. לטון נופה למרסוק (מגילה יד: וב״ק צב: עי"ש). ומה בהמה שההלת במגעה. שאין בב.). אוציא את החלב שאינו שוה בכל. לבטהורה מותר ונבהמה טמאה אסור (שם).

תוספות רי"ד ועד כמה יהא מכירה אמר עולא ואיתימא ר"י א"ר עד ג״ח ושמואל אמר עד ר"י עד נ' יום אמר ר"ש ב"א הל' כר"י משום ר"י רוצה לינוק מאשה אחרת. י ואינו נ"ל דא"כ אמאי בעי ואינו נ"ל דא"כ אטא ב-ועד כמה ופליגי אמוראי בשיעורא. לכשנראה שאינו חפץ מאשה אחרת . ההיא דאותבה בדרא דנשי כדאמרי' לקמן מה צורך בבדיקה זו נבדוק ונראה אם יונק מאשה אחרת ומש״ה נ״ל לפרש שאע״פ אם הוא מכיר את אמו כופין אותה שכיון שהוא מכירה אם תניחנו תקשה לו פרידתה ויסתכן ומש״ה . בעי ועד כמה שכמה זמן אמו שיסתכן בפרידתה וגם בבדיקה (חוזרת) וגם בבריקה (חודות) [שמחזירים] הנער על כל הנשים לראות אם יכיר את אמו ואילו כפתרוז המורה אחרת מה צורך לו לומר הוי קמסוה לאפה א״ו יונק מכיר את אמו כפו אותה והלשון מוכיח דקאמר ואם הי' מכירה ולא קאמר ואם אינו יונק אלא ממנה: . ההיא גרושה דאתאי לקמי׳ דמר שמואל הוה יתיב ר״ד ב״י קמי׳ א״ל זיל בדקה ב״י קמי׳ א״ל זיל בדקה יקב. אזל אותבה בדרא דנשי. שקילי׳ לבני׳ וקמהדר עלוייהו כי מטא לגבה הוי המסוה לאפה כבשיתנהו

עיניך קום דרי בניך סומא

מנא ידע אמר ר״א בריחא

אחרת: כל חד לפום חורפיה. יש תינוק חריף ומכירה בחמשים יום וים שאינו מכירה עד שלשה חדשים: כל זמן שמכירה. אין שיעור לדבר

ורבי

וואפי׳ גירשהן: ההיא דאתאי. גרושה ולא היתה רולה להניק: זיל בדקה. אם מכירה: אותבה בדרא דנשי. הושיבה בשורה של נשים: מסוי. מביט: נטוף עיניך. זקוף עיניך כמו דשפיל ואזיל בר אוווא ועינוהי מטייפי דב"ה (דף לב:): דרי בריך. שאי בניך: כיונק שקן. כאילו יונק דבר משוקן: חלב ನರಗ מהלכי שתים. חלב של המהלכת בשתי רגלים: טמא. אסור: שהקלת במגעה. שאינה מטמאה מחיים: החמרת בחלבה. כדאמרינן בבכורות (דף ו:) גמל גמל שני פעמים חד לחסור חלבו: אדם שהחמרת במגעו. נדה: שאינו שוה בכל. שהרי בטהורה טהור: הוא טמא. מחד קרא נפקא ליה. ל"א זה זה טמא כו׳ דכתיב ברישיה דקרא אך את זה לא תאכלו זה מיעוטא הוא: ואמר רב ששת גרסי׳: אפי׳ מלות פרישה. מדרבנן: אין בו. דמדאורייתא שרי ורבנן נמי לא גזור ביה דאמרי׳ חלב מהלכי שתים טהור: הא דפריש. הא דקתני מותר כשפירש מדדי האשה לכלי. והיונק מן הדד כיונק שקץ מדרבגן: וחילופה בדם. דמדפרים אסור מדרבנן דמיחלף בדם בהמה ואתי למימר דם בהמה אכל: דם שעל גבי ככר. כגון שנשכו וניכר בו דם השינים: גוררו. לדסים: מולצו. דהא ליכא דחזי ליה: גונח. המיילל מכאב לבו. פליינדרי״ה: יונק חלב. משום רפואה ורפואתו חלב עוש: מפרה. הנותק דבר ממקום שגדל בו ולא מן המחובר אלא מן התלוש ותולדה דדש הוא שמפרק תבואה מקשיה (שבת דף עג:): כלחחר יד. שחין דרך בני אדם לינק אלא לחלוב ביד: ובמקום לערא. שמלטער מכאבו: לנור. המקלח מים מן הגג: קשקשים. קשים ועשבים שקותמים ומעכבים את קלוחו ומימיו יולאים ומתפשטים לגג ודולפין לבית: כלחחר יד. ע"י שינוי ברגלו. ומשום דאמר רב יוסף הלכה בכולהו נקט לה הכא: וכמה. היא פרישה: איכא דאמרי מני רב יהודה. מתניתה ולה שמעתה: בחוך עשרים וארבעה חדש. שנולד בנה:

הלכה כרבי מרינום תניא נחום איש גליא אומר "צינור שעלו בו קשקשין ממעכן ברגלו בצגעא בשבת ואינו חושש מאי מעמא מתְקן כלאחר יד הוא ובמקום פסידא לא גזרו בה רבנן אמר רב יוסף הלכה כנחום איש גליא: פירש עשרים וארבעה חדש וחזר כיונק שקץ: וכמה אמר רב לאחר יהודה בר חביבא אמר שמואל "שלשה ימים איכא דאמרי תני רב יהודה בר חביבא קמיה דשמואל שלשה ימים תנו רבנן ∞מינקת שמת בעלה בתוד עשרים וארבעה חדש פהרי זו לא פתתארם ולא תינשא

עד וקשה לר"י הא דפריך התם אי דאיכא סכנה אפילו בשבת נמי הוי ליה לאקשויי אפי׳ אי ליכא סכנה אי דחולה הוא אפילו בשבת נמי על כן נראה דברייתא דהתם פליגא אהך דהכא וכן משמע מדקאמר הכא הלכה כרבי מרינוס מכלל דפליגי עליה: ב**ופר**כן באאחר יד הוא. וא״ת אפילו לא הוי כלאחר יד נמי דהא אין דישה אלא בגידולי קרקע כדאמר בפרק כלל גדול (שבת עה.) גבי פוצע חלאון וכי תימא אע"ג דחלוון לא חשיב גידולי קרקע בהמה חשיבא גדולי קרקע כדאמרינן בריש בכל מערבין (עירובין דף מ:) דממעט דגים מדכתיב בקרא בקר ולאן מה הפרט מפורש גידולי קרקע כו׳ זה אין לומר דנהי דחשיבא בהמה גידולי קרקע מכל מקום כיון דגמרי מסממנין בעינן ממש שיהיה גדל מן הקרקע כמו סממנין דלגבי סממנין לא חשיבא בהמה גדולי קרקע כדמוכח בהשוכר את הפועלים (ב"מ דף פט. ושם) דתניא דיש מה דיש מיוחד דבשעת מלאכה כו' ילא החולב והמגבן והמחבן שאינם גדולי קרקע ואין פועל אוכל בו אלמא לגבי דבר הגדל ממש מן הארץ לא חשיבא בהמה גדולי קרקע ויש לומר דאינטריך טעמא דהכא דמפרק כלאחר יד הוא משום דרבי

יהודה דסבר דיש דישה שלא בגדולי קרקע דמחייב בפולע חלזון נמי משום דש: [ועיין חוספות שבת עג: ד"ה מפרק]: מבועבן ברגדו בצינעא בשבת. והא דאמר כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפי׳ בחדרי חדרים אסור היינו דווקא באיסור מלאכה דאורייתא כמו שוטחן בחמה אבל לא כנגד העם (שבת דף סה.) שאם יראו יסברו שכבסן בשבת אבל הכא לא יראו אלא מלאכה כלאחר יד דהויא דרבנן ולא גזרי רבנן לאסור בחדרי חדרים: נוע"ע מוס׳ מ"ק ח: ד"ה ומנסרון:

"וחלופא בדם סכדתניא ידם שעל גבי ככר

גוררו ואוכלו שבין השינים מוצצו ואינו

חושש אמר מר רבי יהושע אומר אפילו

ארבע וחמש שנים והתניא ר' יהושע אומר

אפילו חבילתו על כתיפיו אידי ואידי חד

שיעורא הוא אמר רב יוסף הלכה כרבי

יהושע: תניא רבי מרינום אומר יגונח יונק

חלב בשבת מאי מעמא יונק מפרק כלאחר

יד ובמקום צערא לא גזרו רבנן אמר רב יוסף

עד כמה. כמה חדשים אית לן למימר שיודע להכירה מלינק מאשה רבר יהושע אומר אפילו ארבע וחמש שנים. אע"ג דהכא ליכא למימר ארבע וחמש שנים כדאמרי אינשי °ואפי' טובא דמשמע דוקא נקט עד חמש מדפריך מחבילתו על כתיפיו ומשני אידי ואידי אלא בבדיקה הדבר תלוי אם אנו רואים שמכירה כופה ומניקתו בשכר מד שיעורא הוא מ"מ ליכא למיפרך השתא חמש שרי ארבע מבעיא דנקט ארבע לבריא וחמש לכחושיי:

החמרת בחלבה. כדדרשינן בבכורות (דף ו:) מואת הגמל: יבול יהא חלב מהלכי שתים ממא ודם מהלכי שתים ממא. בת"ל גרסי׳ בשר במקום דם והאמר מ"ל זה אוליא חלב שאינו נוהג בכל פירוש דחלב בהמה טהורה מותר ולא אוליא את הבשר שהוא נוהג בכל שאף בבהמה טהורה אסור בשר מן החי ת"ל זה טמא זה בלא תעשה על אכילתו ואין בשר מהלכי שתים כו' ואור"י דבין לפי ספרים שלנו דדריש מהוא היתר חלב ודם

ובין לת"כ דדריש מזה אתי שפיר

דמלי למעוטי חלב בשר ודם כולהו

מחד קרא כמו שמלינו בכמה

מקומות דממעטין מחד קרא כמה

דברים כדאשכחן בפרק הנהנה מן

ההקדש (מעילה יח:) דכמה פעמים

קאמר תמעול מעל ריבה ופליגא

השתח הברייתה דפרק דם שחיטה

(כריתות כ: ושם) דממעט דם מהלכי

שתים מדכתיב לעוף ולבהמה ויש

ספרים דממעטין חלב מדכתיב הוא

ודם מדכתיב זה ותימה לר"י דמנא לן לאוקמא אדם דסברא הוא יותר

לאוקמא אבשר ולהתיר בשר מדם

דאין איסור בשר נוהג בכל אלא

מחיים אבל דם איסורו נוהג בכל בין

מחיים בין לאחר מיתה ואור"י דאי

הוה גרים בשמעתין בשר במקום דם

הוה אתי שפיר דמזה ומהוא ממעטינן

חלב ובשר ומההוא קרא דכריתות

ממעטינן דם וה"ת וכיון דממעטינן

דם מההוא קרא דכריתות אמאי

אינטריך קרא למישרי חלב השתא

דם מותר חלב לא כ"ש וי"ל דמההוא

קרא דכריתות לא מצי למישרי דם

לגמרי דלא ממעטינן ליה אלא מאיסור

דם אבל מאיסור טמא לא ממעטינן

ליה והואיל ונתמעט מאיסור דם

השתח דם וחלב שוין:

לעזי רש"י

פליינדרי"א [פליינדר"א].

תוספות רי"ד (המשך) ובטעמא: ת"ר תינוק יונק והולך עד כ״ד חודש מכאז ואילך כיונק שקץ דברי ר"א ר"י אומר אפילו עד ד' וה' שנים פי' לאחר כיונק שקץ: אמר ר"י הל' כר' יהושע: אמר מר ורמינהו יכול חלב מהלכי ב׳ טמא פי׳ אסור ודיז שהקלת במגעה פי׳ שאינה מטמא בחיים החמרת בחלבה כדילפי׳ בככורות מגמל גמל תרי זימני חד לגופי׳ וחד לאימור חלרו אדם שהחמרת במגעו א״ד שתחמיר בחלבו ת״ל ^(b) ווה טמא זה טמא ואין חלב מהלכי ב׳ טמא אלא טהור יכול אוציא את החלר שאיוו שוה רכל 3) חלב מהלכי ב׳ טמא אלא טהור ואר"ש אפילו מצות פרוש אין בו. ל"ק הא דפריש והא דלא פריש פי׳ אם פריש מדדי אשה הוא בדם דתניא דם על (הכבד) [הככר] ושל בין השינים מוצץ ואוכלו ואינו חושש פי׳ דם שפירש ממהלכי ב׳ אסור משום דמיחלף ב׳ אסור ב אסה מסום למוד ב בדם בהמה: תניא ר' מרינוס אומר גונח יונק . חלב בשבת ואינו חושש מ״ט מפרק כלאחר יד הוא ובמקום צערא לא גזרו רבנן פי׳ יונק חלב מפרק חלבו ממקום גידולו רלאחר יד שאיוו טושה . במקום צערא שרו ליה ררוז אר"י הל' רר' מריוום דפליג ר' מרינוס אדאבא שאול דלא שרי התם אלא נחום איש גליא אומר צינור שעלו בו קשקשים ממעכן ברגלו בצנעא בשבת ואינו חושש פי׳ עלו בו עשבים המעכבים המים מתפשטים ודולף בבית מאי טעמא מתקן לא גזרי רבנן אמר ר״י : הל' כנחום איש גליא פירש וחזר ה״ה כיונק שקץ וכמה אר״י ב״ח ג׳

ימים: ת"ר מניקה שמת בעלה בתוך כ"ד חודש ה"ז ל"ת ולא תתארס

עד כמה אמר רבא אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב שלשה חדשים ושמואל אמר שלשים יום ורבי יצחק אמר ר' יוחנן חמשים יום אמר רב שימי בר אביי הלכה כרבי יצחק שאמר משום רבי יוחגן בשלמא רב יוחנן יותנן שכל חד וחד כי חורפיה אלא לשמואל כי האי גוונא מי משכחת לה ∘כי אתא רמי בר יחזקאל אמר לא תציתינהו להני כללי דכייל יהודה אחי משמיה דשמואל הכי אמר שמואל "כל זמן שמכירה ההיא דאתאי לקמיה דשמואל אמר ליה לרב דימי בר יוסף זיל בדקה אזל אותבה בדרי דנשי ושקליה לברה וקמהדר ליה עלייהו כי ממא לגבה הות קא מסוי לאפה כבשתנהי לעינה מיניה אמר לה נמף עיניך קום דרי בריך בומא מנא ידע אמר רב אשי בריחא ובמעמא: תנו רבנן יוונק תינוק והולך עד עשרים וארבעה חדש מכאן ואילך כיונק שקץ דברי רבי אליעזר רבי יהושע אומר יאפילו ארבע וחמש שנים פירש לאחר עשרים וארבעה חדש וחזר כיונק שקץ אמר מר מכאן ואילך כיונק שקץ ורמינהי סיכול יהא חלב מהלכי שתים ממא ודין הוא ומה בהמה שהקלת במגעה החמרת בחלבה אדם שהחמרת במגעו אינו דין שתחמיר בחלבו תלמוד לומר יאת הגמל כי מעלה גרה הוא הוא ממא ואין חלב מהלכי שתים ממא אלא מהור יכול אוציא את החלב שאינו שוה בכל ולא אוציא את הדם שהוא שוה בכל תלמוד לומר הוא הוא ממא ואין דם מהלכי שתים ממא אלא מהור ואמר רב ששת אפילו מצות פרישה אין בו לא קשיא יהא דפריש הא דלא פריש

גונה יונק חלב בשבת בו'. למו בשיש בו סכנה איירי דא"כ מאי איריא משום דהוי מפרק כלאחר יד אפי׳ הוי מלאכה דאורייתא שרי במקום סכנה וקשה לר"ת מהא דאמר בפרק חרש (יבמות קיד.) אבא אפילו בשבת נמי ואי דליכא סכנה כו' ומשני לא לריכא דאיכא לערא

שאול אומר יונקים היינו מבהמה טהורה בי"ט ופריך אי דאיכא סכנה ומפרק כלאחר יד הוא שבת דאיסור סקילה גזרו רבנן י"ט דאיסור לאו לא גזרו רבנן ותירץ דהתם מיירי בצער של רעב והכא בצער של חולי

שהוא קרוב לסכנה ובשבת לא גזרו

א) בירסת רבינו דנפה"ל מזה וכמו שפרש"י בל"א וכ"ה באמת בתום' בתו"כ בם' שמיני וכ"ה ג"כ בכריתות. ב) ולא אוניא את הדם ח"ל הוא הוא טמא ואין דם מהלכי כו' כל"ל.